

Národní akční plán pro volně žijící prasata za účelem zabránění šíření afrického moru prasat v Evropské unii – Česká republika

Hlavním významem Národního akčního plánu pro volně žijící prasata (dále jen „národní akční plán“) je zabezpečit v rámci každého členského státu vysokou úroveň informovanosti o africkém moru prasat (dále též „AMP“), vysokou úroveň připravenosti s ohledem na rizika související se šířením AMP volně žijícími prasaty, koordinovaný přístup k prevenci, tlumení a eradikaci AMP a koordinovaná opatření týkající se volně žijících prasat.

Vypracoval: MVDr. Katarína Juhásová, Ing. Marek Kraus

Update: 7. 8. 2025

Obsah

1. Strategické cíle a priority	5
1.1. Preventivní	5
1.2. V případě výskytu AMP	5
2. Oblast působnosti akčního plánu pro zdolávání AMP	5
3. Právní rámec pro stanovení opatření.....	5
4. Úlohy orgánů státní správy při eradikaci AMP v populaci černé zvěře	6
4.1 Ministerstvo zemědělství (dále jen MZe).....	6
4.2 Orgán státní správy myslivosti	6
4.3 Ústřední veterinární správa a Státní veterinární správy	6
4.4 Krajská veterinární správa Státní veterinární správy	7
4.5 Státní veterinární ústav.....	7
4.6 Myslivecké organizace (ČMMJ, APM, Řád svatého Huberta)	7
4.6.1 Uživatelé honiteb	7
5. Popis situace	8
5.1. Charakteristika nákazy	8
5.2. Situace v ČR.....	8
5.3. Populace volně žijících prasat v ČR.....	8
6. Opatření	10
6.1. Preventivní	10
6.1.1. Opatření směřující k redukci početnosti prasete divokého na celém území České republiky	10
6.1.2. Opatření spojená se zvýšením biosecurity při lovu a manipulaci s ulovenými divokými prasaty	12
6.1.2.1. Podpora uživatelů honiteb pro zvýšení biosecurity během lovu a ošetření ulovených kusů zvěře při uvádění do oběhu	13
6.1.2.2. Podpora lokálního trhu s ulovenou zvěří a produkty ze zvěřiny	13
6.1.2.3. Informační kampaně pro zvýšení biosecurity lovců	13
6.1.3. Včasná diagnostika nákazy.....	13
6.1.3.1. Pasivní monitoring.....	13

6.1.3.3. Nález - vzorkovné	13
6.1.4. Ochrana území ČR před zavlečením nákazy	13
6.1.5. Ochrana chovů domácích prasat	14
6.1.5.1 Vnitrostátní legislativní rámec	14
6.1.5.2 Evropský legislativní rámec.....	15
6.1.5.3 Stanovení a koordinace postupů při podezření nákazy	15
6.1.5.4 Spolupráce s ostatními členskými státy.....	16
6.1.5.5 Informační kampaň a osvěta	16
6.2. V případě výskytu AMP	17
6.2.1. Tlumení a eradikace nákazy	17
6.2.1.1 Uzavřené pásmo II	17
6.2.1.2. Uzavřené pásmo I	17
6.2.1.3. Další opatření.....	18
6.2.2. Stanovení a koordinace postupů při výskytu nákazy	19
6.2.2.1. V případě pozitivního výsledku vyšetření u prasete domácího	19
6.2.2.2. V případě pozitivního výsledku vyšetření u prasete divokého.....	20
6.2.2.3. Spolupráce s ostatními členskými státy.....	20
6.2.2.4. Informační kampaň a osvěta	20
7. Harmonogram opatření.....	20
7.1. Pásmo infekce	20
7.2. Opatření pro uzavřené pásmo I	21
7.3. Opatření pro uzavřené pásmo II	21
8. Posouzení případných významných negativních účinků loveckých činností na druhy a stanoviště chráněné podle příslušných pravidel Unie v oblasti životního prostředí	22
8.1. Ochrana chráněných území.....	22
8.1. Předcházení rušení citlivých významných druhů.....	22
8.1.1. Druhy citlivé na rušení v hnízdním období	22
8.2. Ochrana druhů proti predaci prasetem.....	23

8.2.1 Druhy, jejichž populace mohou být ohrožené predací ze strany prasete divokého	23
8.3. Ochrana významných shromaždišť a zimovišť vodních ptáků	23

1. Strategické cíle a priority

1.1. Preventivní

- Stav populace prasat divokých
- Snižování populace prasat divokých
- Včasná diagnostika nákazy - provádění pasivního a aktivního monitoringu AMP
- Ochrana území ČR před zavlečením nákazy
- Ochrana chovů domácích prasat
- Stanovení a koordinace postupů při podezření nákazy
- Spolupráce s ostatními členskými státy
- Informační kampaň a osvěta

1.2. V případě výskytu AMP

- Kontrola, tlumení a postupná eradikace nákazy
- Biosecurita při lovu prasat divokých a při vyhledávání uhynulých prasat divokých
- Stanovení a koordinace postupů při výskytu nákazy
- Spolupráce s ostatními členskými státy
- Informační kampaň a osvěta

2. Oblast působnosti akčního plánu pro prevenci, kontrolu a eradikaci AMP

- celá Česká republika (dále též „ČR“)
- oblasti s výskytem AMP

3. Právní rámec pro stanovení opatření

- Zákon č. 166/1999 Sb. o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění.
- Vyhláška č. 176/2023 Sb. o zdraví zvířat a jeho ochraně a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činností, v platném znění.
- Zákon č. 449/2001 Sb. o myslivosti, v platném znění.
- Vyhláška č. 245/2002 Sb., o době lovu jednotlivých druhů zvěře a o bližších podmínkách provádění lovu.
- Vyhláška č. 491/2002 Sb., o způsobu stanovení minimálních a normovaných stavů zvěře a o zařazování honiteb nebo jejich částí do jakostních tříd.
- Vyhláška č. 553/2004 Sb., o podmínkách, vzoru a bližších pokynech pro vypracování plánu mysliveckého hospodaření, v platném znění.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429 ze dne 9. března 2016 o nákazách zvířat a o změně a zrušení některých aktů v oblasti zdraví zvířat, v platném znění.

- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/687 ze dne 17. prosince 2019, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429, pokud jde o pravidla pro prevenci a tlumení určitých nálezů uvedených na seznamu, v platném znění.
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2023/594 ze dne 16. března 2023, kterým se stanoví zvláštní opatření k tlumení afrického moru prasat a zrušuje prováděcí nařízení (EU) 2021/605, v platném znění.
- C/2023/1504 Pokyny týkající se prevence, tlumení a eradikace afrického moru prasat v Unii ze dne 18. 12. 2023.

4. Úlohy orgánů státní správy při eradikaci AMP v populaci černé zvěře

4.1 Ministerstvo zemědělství (dále jen MZe)

- Připravuje legislativní rámec chovu a lovu černé zvěře.
- Vypracovává plán snižování denzity černé zvěře s důrazem na AMP a na požadavky zemědělské a živočišné výroby.
- Vykonává státní dozor myslivosti a vydává povolení, zákazy a omezení na vykonávání určité činnosti, ukládá opatření a vydává metodické pokyny.
- Spolupracuje s ministerstvem životního prostředí při regulaci denzity černé zvěře na územích, kde je lov černé zvěře omezen ustanovením zákona o ochraně přírody a krajiny.
- Spolupracuje se sdruženími, které působí v myslivosti.
- Vyplácí finanční náhrady v souvislosti s eradikací AMP.
- Je orgánem zodpovědným za vypracování národního akčního plánu.

4.2 Orgán státní správy myslivosti

- Určuje hlavní kritéria na schvalování ročních plánů mysliveckého hospodaření ve smyslu vypracovaného plánu snižování populace černé zvěře.
- Zabezpečuje snižování stavů v honitbách, ve kterých chov a lov černé zvěře není plánován.
- Schvaluje plán lovu na společných akcích na základě stanovených podmínek.
- Kontroluje správnost sestavení plánu chovu a lovu černé zvěře a vyžaduje odstranění zjištěných nedostatků.
- Předkládá MZe v požadovaném termínu hlášení o lovu zvěře.
- Vykonává státní dozor v myslivosti, vydává povolení, zákazy a omezení na vykonávání určité činnosti.

4.3 Ústřední veterinární správa Státní veterinární správy

- Spolupodílí se na tvorbě návrhu národního akčního plánu.
- Navrhuje Evropské komisi (dále též „EK“) regionalizaci České republiky z pohledu AMP.
- Navrhuje monitoring AMP v ČR, rozsah monitoringu je následně stanoven v Metodice kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace (dále též „MKZ“).
- Kontroluje a vyhodnocuje provádění monitoringu AMP v ČR.
- Plánuje a přijímá vhodná opatření na základě vývoje nálezové situace AMP pro celé území nebo pro část území ČR.
- Nařizuje prostřednictvím mimořádných veterinárních opatření (dále též „MVO“) použití zakázaných způsobů lovu a další opatření bránící šíření nálezů.

- Předkládá zprávy EK v rámci kofinancovaných programů o výsledcích monitoringu AMP.
- Informuje EK, WOA, členské státy o výskytu nákazy na území ČR.
- Vydává propagační materiály, kde informuje veřejnost, myslivce, veterinární lékaře, zemědělce a chovatele o biologické bezpečnosti ve vztahu k AMP.
- Organizuje semináře zaměřené na problematiku AMP.
- V souladu s nařízením (EU) 2020/687 pravidelně organizuje pracovní skupiny.
- Poskytuje informace o AMP a aktuální nálezové situaci v ČR prostřednictvím webové stránky.

4.4 Krajská veterinární správa Státní veterinární správy

- Vydává mimořádná veterinární opatření pro uživatele honiteb, chovatele prasat, výrobce krmiv, výkupy zvěřiny a zvěřinové závody a provozy na zpracování masa v rámci své místní příslušnosti.
- Organizuje jednání a projednává vydaná opatření s uživateli honiteb.
- Informuje uživatele honiteb, obce, státní správu myslivosti o každé změně regionalizace AMP.
- Metodicky usměrňuje uživatele honiteb o odběru a zasílání vzorků.
- Kontroluje a vyhodnocuje provádění monitoringu a nálezové situace AMP v kraji.
- Vykonává kontrolu dodržování vydaných mimořádných veterinárních opatření u uživatelů honiteb, chovatelů domácích prasat a při zjištění nedostatků ukládá nápravná opatření a sankce.
- Vyplácí finanční příspěvky stanovené MZe Metodikou kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace za činnosti, které jsou vykonávány v souvislosti s monitoringem a eradikací AMP.
- Rozhoduje o dalším nakládání s vedlejšími živočišnými produkty ze zvířat, které jsou vnímavé na AMP.

4.5 Státní veterinární ústav

- Národní referenční laboratoř pro AMP je Státní veterinární ústav (dále též „SVÚ“) Jihlava, další veterinární ústavy provádějící laboratorní vyšetření na AMP jsou SVÚ Praha a SVÚ Olomouc.
- Vykonává laboratorní vyšetřování vzorků na AMP.
- Stanovuje laboratorní metodiky na vyšetření vzorků AMP.
- Vyhodnocuje a zpracovává data a výsledky vyšetření vzorků AMP.
- Poskytuje poradenství ohledně odběrů vzorků v rámci monitoringu AMP.
- Ve spolupráci se Státní veterinární správou (dále též „SVS“) vydává manuál na odběr vzorků AMP.

4.6 Myslivecké organizace (ČMMJ, APM, Řád svatého Huberta)

- Vykonává vzdělávací a osvětovou činnost pro odbornou ale i laickou veřejnost organizováním odborných seminářů na celostátní i regionální úrovni, zabezpečuje informování o aktuálním výskytu nákazy prostřednictvím internetových stránek, odborných časopisů a publikací.

4.6.1 Uživatelé honiteb

- Jsou zodpovědní za provádění lovu černé zvěře.

Jsou zodpovědní za plnění povinností plynoucích pro ně z nařízených MVO.

5. Popis situace

5.1. Charakteristika nákazy

Africký mor prasat je nebezpečná nákaza virového původu postihující domácí a divoká prasata všech plemen a věkových kategorií. U nakažených zvířat vyvolává širokou škálu klinických příznaků. V závislosti na virulenci viru může způsobit perakutní, akutní, subakutní nebo chronický průběh. AMP je charakteristický vysokou, téměř 100 % letalitou. Přírodním rezervoárem viru v Africe je prase bradavičnaté, štětkoun africký a prase pralesní. Dalším rezervoárem viru a současně přenašečem nákazy jsou velcí ovální roztoči – klíšťáci z rodu *Ornithodoros*. AMP není přenosný na lidi. Léčba AMP neexistuje. V současné době není k dispozici účinná vakcína, což významně komplikuje možnosti prevence proti této nebezpečné nákaze.

Onemocnění se může šířit jak přímým kontaktem s nakaženým zvířetem nebo kadáverem zvířete, které uhynulo na AMP, nebo nepřímo prostřednictvím syrových nebo nedostatečně tepelně upravených výrobků a odpadků obsahujících infikované vepřové maso nebo kontaminovanými materiály, krmivem, stelivem, hnojem, dopravními prostředky, obuví, oblečením a vektory. V poslední době se ale největším rizikem šíření na velké vzdálenosti stává člověk a jeho činnost (mezinárodní obchod, cestování).

5.2. Situace v ČR

V ČR se až do r. 2017 AMP nikdy nevyskytoval. Přesto, s ohledem na jeho výskyt v Pobaltí, Polsku a na Ukrajině, jsou od roku 2014 v rámci monitoringu prováděného Státní veterinární správou virologicky vyšetřována všechna nalezená uhynulá prasata divoká, včetně prasat sražených dopravním prostředkem. Historicky první výskyt AMP v ČR byl potvrzen v populaci prasat divokých dne 26. června 2017 v okrese Zlín.

AMP byl v České republice úspěšně eradikován a poslední pozitivní případy u prasat divokých pochází z 15. 4. 2018. Riziko opětovného zavlečení infekce na území ČR však nadále přetrvávalo. Z toho důvodu platila na celém území řada opatření snižujících riziko zavlečení nákazy do ČR. Přesto byl začátkem prosince 2022 v ČR opět potvrzen AMP v populaci volně žijících prasat na území Libereckého kraje blízko hranic s Polskem, kde se nákaza vyskytovala. SVS ihned po tvrzení nákazy přijala opatření k zamezení šíření nákazy do dalších oblastí v souladu s evropskou a národní legislativou a vymezila pásmo infekce a pak uzavřené pásmo I a II.

V ČR nikdy nebylo potvrzeno ohnisko AMP v chovech domácích prasat.

5.3. Populace volně žijících prasat v ČR

Česká republika se v současnosti řadí mezi státy s nejvyšší odhadovanou početností prasete divokého ve střední Evropě. Odhad celkové populace činí přibližně **700 000 jedinců**, přičemž tento údaj vychází z retrospektivních výpočtů založených na počtu ulovených samic a průměrné reprodukční schopnosti, stanovené na **4 selata na samici**. Přímé údaje o populační hustotě nejsou vzhledem k metodickým a praktickým limitům sčítání spolehlivě dostupné, a proto se za nejrelevantnější ukazatel vývoje populační dynamiky považuje každoroční počet ulovených jedinců.

V posledních letech činí **roční odstřel černé zvěře v ČR průměrně 24,1 kusů na 1 000 ha honební plochy**, což je v porovnání se sousedními státy výrazně vyšší: v Německu 19,7 ks, Slovensku 12,7 ks, Polsku 10,1 ks a Rakousku 4,3 ks. Trend vývoje početnosti černé zvěře zůstává, stejně jako v ostatních středoevropských zemích, trvale rostoucí. Zatímco v roce 1999 bylo v České republice uloveno přibližně **72 000 kusů**, v roce 2009 již **121 000 kusů** a v roce 2019 dokonce **239 000 kusů**.

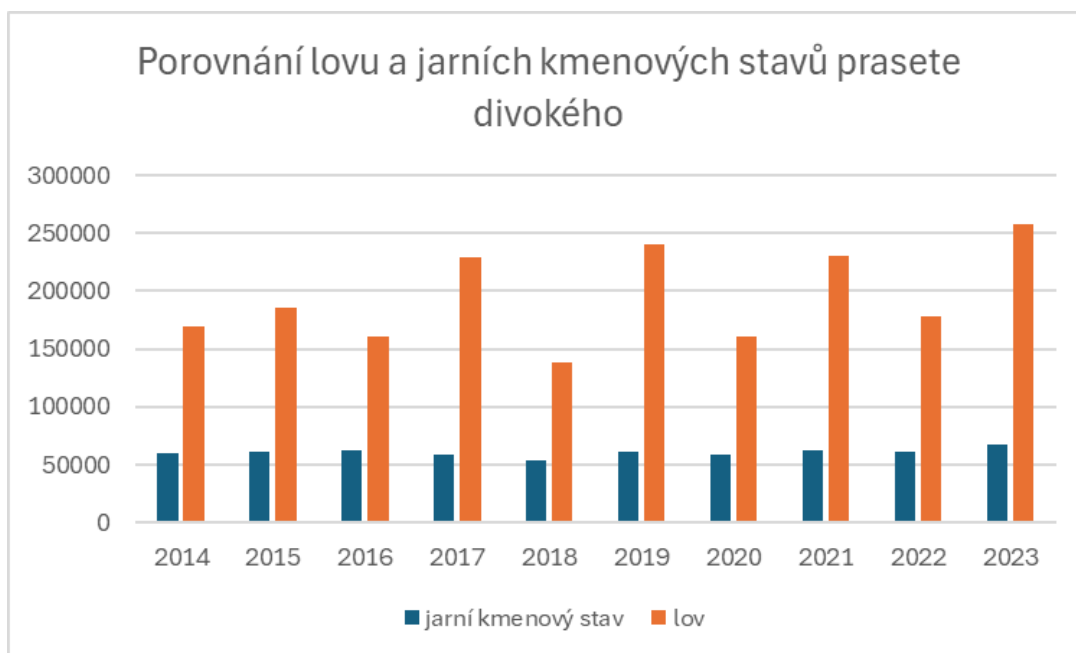
Základní jednotkou mysliveckého hospodaření v ČR je **honitba**, která musí mít minimální výměru **500 ha** a je tvořena souborem pozemků jednoho nebo více vlastníků. Na území České republiky se nachází přibližně **5 700 honiteb**, jejichž průměrná rozloha činí přibližně **1 000 ha**. Právo mysliveckého hospodaření náleží uživateli honitby, kterým je zpravidla myslivecký spolek, soukromý subjekt nebo státní podnik, a rozhodování o způsobu hospodaření náleží vlastníkům pozemků sdruženým v honebním společenstvu. Státní správa myslivosti zde vystupuje převážně v kontrolní a evidenční roli.

Chov prasete divokého ve smyslu myslivecké legislativy je umožněn pouze v honitbách s minimálně **1 000 ha lesních pozemků**. V těchto případech se stanovují tzv. **normované kmenové stavy zvěře**, jejichž udržování je povinností uživatele honitby. Na základě každoročního sčítání zvěře se dále stanovuje **plán lovu**, jehož minimální plnění je závazné. V honitbách, kde podíl lesních pozemků nedosahuje uvedené hranice, se normované stavy ani závazný plán lovu neurčují; uživatelé honitby však mohou **provádět lov černé zvěře, zejména samic a mláďat do dvou let věku, bez numerického omezení**.

Mezi hlavní a dlouhodobé cíle České republiky v oblasti regulace černé zvěře patří trvalé snižování její početnosti na požadovanou hustotu, která je definována v certifikované metodice - [\(Microsoft Word - CM 2021 Ma\341 Nov\341k\)](#).

Ta uvádí, že v kontextu epizootologie afrického moru prasat nelze jednoznačně stanovit tzv. prahovou hustotu populace divokých prasat, při které by se již infekce dále nešířila. Onemocnění AMP totiž není plně závislé na populační hustotě, ta je pouze jedním z mnoha ovlivňujících faktorů. Nižší hustota sice přispívá ke snížení počtu kontaktů mezi jedinci, a tím i pravděpodobnosti přenosu viru, nicméně zkušenosti z ohnisek nákazy v Rusku, na Ukrajině a v Bělorusku ukazují, že ani pokles pod hranici 0,5 kusu na km² nezaručuje vymizení infekce. Přesto je dosažení této hustoty vnímáno jako žádoucí cíl, kterého se Česká republika snaží dosáhnout. I přes každoroční nárůst počtu ulovených jedinců zůstává výhled na dosažení této úrovně dlouhodobý — při stávajících trendech se odhaduje, že by mohlo jít o horizont 10 až 15 let. Tento odhad však závisí na celé řadě dalších faktorů, především na způsobu zemědělského a lesnického hospodaření, které díky dostatku potravy a úkrytů výrazně podporují růst populace divokých prasat.

Snižování početnosti je možné dosáhnout prostřednictvím efektivního managementu populací, podpory intenzivního lovu, zlepšení evidence a sčítání, a zvýšení spolupráce mezi státní správou, vlastníky pozemků a uživateli honiteb.

6. Opatření

6.1. Preventivní

- *Stav populace prasat divokých*

Početní stavy divokých prasat v naší krajině v posledních desetiletích významně narostly. Populace divokých prasat dosahuje v České republice nejvyšších hodnot ve Střední Evropě. Na řadě míst je dnes jejich populační hustota více než jeden jedinec na km² a trvale roste. V takovém množství se z nich stává klíčový druh, jenž významně ovlivňuje ekonomiku zemědělského hospodaření, na silnicích působí dopravní nehody, poškozují pozemky v blízkosti lidských sídel a negativně ovlivňuje diverzitu rostlinných i živočišných společenstev.

V naší současné krajině je reprodukce prasat vysoká a přirozené regulační mechanismy působí nedostatečně. Prasata tak výrazně zvyšují svoji početnost, což přináší řadu negativních dopadů a nutnost jejich počty uměle regulovat. V podmínkách střední Evropy lze účinně využívat jen lov odstřelem zajišťovaný myslivci. Ostatní způsoby jako jsou třeba masivní odchyty do pastí lze v některých honitbách využívat pouze omezeně nebo vůbec. Udržování početnosti prasat na únosné míře tak do značné míry závisí na tom, zda bude dostatek lidí schopných a ochotných jejich lov zajišťovat, jelikož myslivost je **zájmová činnost** a je provozována především za finančního a časového zajištění ze strany lovců. Znalosti, dovednosti, technické vybavení a organizační schopnosti myslivců jsou významným faktorem, který spolurozhoduje o výsledcích mysliveckého hospodaření.

- *Snižování populace prasat divokých*

V rámci preventivních opatření je v České republice realizována celá řada opatření souvisejících s mysliveckým hospodařením a redukcí početnosti černé zvěře. Opatření lze rozdělit do dvou skupin:

- Opatření směřující k redukcí početnosti prasete divokého na celém území České republiky
- Opatření spojená se zvýšením biosecurity při lovu a manipulaci s ulovenými divokými prasaty

6.1.1. Opatření směřující k redukcí početnosti prasete divokého na celém území České republiky

Za lov a hospodaření s populací divokých prasat jsou v České republice odpovědní uživatelé honiteb, kteří pověřují jednotlivé lovce lovem divokých prasat. Česká republika prostřednictvím Ministerstva zemědělství vytváří vhodné podmínky a pobídky pro lov divokých prasat. V rámci jejich redukce uvolňuje omezení při jejich lovu a zároveň pozitivně motivuje uživatele honiteb a lovce v jejich lovu.

Lov divokých prasat v České republice se řídí zákonem č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon **nestanovuje maximální výši lovu prasete divokého**, čímž ponechává uživatelům honiteb možnost regulovat jeho populaci podle aktuálních potřeb a podmínek v honitbě.

Plán lovu je v honitbách se stanovenými minimálními a normovanými stavy prasete divokého odvozen podle § 36 odst. 2 a 3 zákona o myslivosti a podle vyhlášky č. 553/2004 Sb., o podmínkách, vzoru a bližších pokynech pro vypracování plánu mysliveckého hospodaření. Tento plán není konstruován jako maximální a jeho překročení není zákonem zakázáno ani sankcionováno. Ministerstvo zemědělství ve svém Metodickém pokynu k aplikaci § 37 zákona o myslivosti (Č.j. MZE-48597/2024-16233) potvrzuje, že uživatel honitby může schválený plán výrazně převýšit bez právních následků.

V honitbách bez stanovených minimálních a normovaných stavů prasete divokého není plánování chovu a lovu vyžadováno. V těchto případech lze lovit samce do dvou let a všechny samice v době lovu stanovené zákonem, a to bez dalších omezení dle § 36 odst. 5

zákonu o myslivosti. Státní správa myslivosti v této věci vydává vyjádření, které není právně závazné pro uživatele honitby. Z výše uvedeného se dá dovodit, že v honitbách, kde není plán chovu a lovu je prase divoké nežádoucí a jeho lov může probíhat až do nuly s výjimkou samců starších dvou let.

Doba lovu prasete divokého je celoroční, jak stanovuje vyhláška č. 245/2002 Sb., což umožňuje efektivní regulaci jeho populace a přispívá k ochraně zemědělských kultur a přírodního prostředí.

Dá se tedy shrnout, že legislativa umožňuje lov černé zvěře ve všech honitbách České republiky, kterých je evidováno 5765 a z toho je černá zvěř normována v 663 honitbách. Nicméně ve stanovení minimálních a normovaných stavů prasete divokého existuje značný chaos. Nejokatější případy se týkají všech volných honiteb, jejichž výměra je nižší, než 1 000 ha a kde mají stanoveny minimální a normované stavy zvěře. Těchto honiteb je v současné době v ČR 227. Minimální a normované stavy prasete lze stanovit jen v honitbě, kde je výměra lesa min. 1 000 ha, jak je zřejmé z § 5 odst. 1 písm. a) a odst. 2 vyhlášky č. 491/2002 Sb., o způsobu stanovení minimálních a normovaných stavů zvěře a o zařazování honiteb nebo jejich částí do jakostních tříd. U prasete divokého nedochází k přepočtu na skutečnou velikost lesních komplexů tak jako u ostatních druhů zvěře, ale plánuje se jen na skutečných 1 000 ha lesa.

Lov prasete divokého na území České republiky probíhá mimo jiné **v režimu mimořádných veterinárních opatření**, vydávaných **Státní veterinární správou** v souvislosti s výskytem a rizikem zavlečení **afrického moru prasat**. MVO s platností pro celé území ČR ukládají povinnost **intenzivního lovu prasat divokých bez na věk a pohlaví a bez ohledu na stanovený plán lovu**, včetně možnosti využití zakázaných způsobů lovu.

Z hlediska legislativy je lov prasete divokého upraven zejména **zákonem č. 449/2001 Sb., o myslivosti**, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon definuje podmínky výkonu práva myslivosti, včetně pravidel pro lov jednotlivých druhů zvěře, způsobu plánování lovu a správy honiteb. Dále je relevantní **zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči (veterinární zákon)**, který opravňuje orgány státní veterinární správy k vydávání MVO. Prováděcími předpisy k těmto zákonům jsou zejména **vyhláška č. 245/2002 Sb., o způsobu provádění lovu, přepravy a měření zvěře**, a **vyhláška č. 343/2010 Sb., o hygienických požadavcích na zvěřinu a produkty z ní**, které upravují konkrétní technické a hygienické podmínky manipulace s ulovenou zvěří. Ve výjimečných situacích je také možné aplikovat ustanovení **zákonu č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny**, pokud se lov provádí v chráněných územích nebo za účelem omezení škod na ekosystémech.

Motivační nástroje k podpoře lovu prasat divokých:

1. Plánování a lovecké kvóty

Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů, v § 39 umožňuje vstupovat do mysliveckého hospodaření mimo uživatele a držitele honitby v omezené míře i dalším subjektům, jako jsou zemědělské a lesnické subjekty a ochrana přírody. V tomto ustanovení je možná úprava stavu zvěře až na minimální stav nebo za určitých okolností dokonce zrušení chovu konkrétního druhu zvěře. Při rozhodnutí o snížení stavů je nutná dohoda s orgánem ochrany přírody. Toto ustanovení neuvádí bližší určení druhů zvěře, kterých se týká možnost snížení jejich početních stavů, ať se jedná o druhy zvěře se stanovenými minimálními a normovanými stavy, nebo druhy zvěře, které lze obhospodařovat lovem. Zrušení chovu zvěře ustanovení blíže nespecifikuje, ale jedná se o změnu minimálních a normovaných stavů, v některých případech vedoucích až ke zrušení chovu a v takovém případě se bude jednat o změnu rozhodnutí o uznání honitby. Důvodem pro snížení stavu zvěře až na minimální stav nebo pro zrušení chovu zvěře mohou být škody působené zvěří, a to tehdy, pokud je nejde technicky přiměřenými a ekonomicky únosnými způsoby snížit. V případě že uživateli honitby bude státní správou nařízeno snížení početních stavů některých druhů zvěře, a ten početní stavy nesníží na požadovaný stav, bude takovému uživateli uložena sankce za nedodržení plánu lovu.

V případě výskytu AMP v určité oblasti České republiky, stanoví lovecké kvóty prasat divokých Státní veterinární správa dle podmínek jako je migrace prasat divokých, typ honitby, odlovy v minulých letech se zaměřením na lovené kategorie, pohlaví, věk.

2. Techniky redukce početnosti

V současné době je připravena a přijata novelizační úprava zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, jejíž účinnost je stanovena na 1. ledna 2026.

Tato změnová norma, která přímo novelizuje zákon č. 449/2001 Sb., umožní legislativně využít dosud zakázané metody lovu při redukci populace divokých prasat a jiných druhů spárkaté zvěře.

Platnost od 1. 1. 2026 přinese povolení následujících metod:

- Lov za použití digitálních přístrojů pro noční vidění
- Lov v odchyťových zařízeních s následným odchytém a usmrcením
- Lov realizovaný v průběhu sklizně zemědělských plodin

3. Pozitivní motivace lovu

Redukce početnosti divokých prasat je Českou republikou prostřednictvím ministerstva zemědělství podporována pozitivními pobídkami poskytovaným uživatelům honiteb a lovcům. Jejich cílem je podpořit intenzivní redukci divokých prasat všech věkových kategorií. Finanční pobídky jsou realizovány dvěma cestami, jednou z nich je příspěvek uživatelům honiteb a druhý je příspěvek lovcům. Dále Česká republika poskytuje příspěvky na využívání netradičních, a zároveň efektivních způsobů lovu. Cílem akčního plánu je tyto pobídky podporovat a rozvíjet.

a) příspěvky uživatelům honiteb

Uživatelům honiteb je určeno několik dotačních titulů. V rámci celé České republiky je poskytován FINANČNÍ PŘÍSPĚVEK NA SNIŽOVÁNÍ POČETNOSTI STAVŮ PRASETE DIVOKÉHO (§ 41b nařízení vlády č. 30/2014 Sb.), který spočívá v poskytnutí příspěvku na každý kus, kterým byl v příslušné honitbě v posledním uzavřeném hospodářském roce překročen roční průměr odlovu za 5 předchozích hospodářských roků. Dále je některými samosprávami nadto poskytován příspěvek za ulovené divoké prase.

b) finanční pobídky lovcům

Dalším nástrojem je poskytování příspěvku přímo lovcům. Ministerstvo zemědělství, prostřednictvím Státní veterinární správy, vyplácí ve vybraných oblastech příspěvek lovcům za splnění dalších podmínek, obvykle souvisejících s monitoringem nákazy.

6.1.2. Opatření spojená se zvýšením biosecurity při lovu a manipulaci s ulovenými divokými prasaty

Zvýšení úrovně biosecurity při lovu je zásadní jak v rámci preventivních opatření, tak i v rámci eradikace nákazy. Klíčovou roli v tomto případě hrají subjekty zodpovědné za lov a primární producenti ulovených divokých prasat, kteří je následně uvádějí do potravinářského oběhu. V rámci České republiky se jedná o uživatele honitby - ti rozhodují o lovu a následném uvedení zvěřiny do oběhu. Uživatelé honiteb pak pověřují jednotlivé lovce, kteří provádějí samotný lov a manipulují s ulovenou zvěří. Zvýšení povědomí a úrovně biosecurity při lovu je právě jedním z hlavních preventivních opatření národního akčního plánu. Česká republika prostřednictvím Ministerstva zemědělství a jím podřízených organizací a vědeckých institucí plánuje podporu zvýšení úrovně biosecurity následujícími cestami a naplnění níže uvedených cílů:

6.1.2.1. Podpora uživatelů honiteb pro zvýšení biosecurity během lovu a ošetření ulovených kusů zvěře při uvádění do oběhu

Hlavním nástrojem je vybudování sítě míst pro manipulaci, odběr vzorků a uchování ulovené zvěře jednotlivými uživateli honiteb. Ministerstvo zemědělství vypisuje v rámci národních dotačních titulů pořízení a stavbu chladicích zařízení určených právě k těmto účelům. Cílem je vybudování jednoho sběrného místa pro každou honitbu. Dotační titul FINANČNÍ PŘÍSPĚVEK NA CHLADICÍ ZAŘÍZENÍ PRO ULOVENOU ZVĚŘ (§ 41d nařízení vlády č. 30/2014 Sb.) je realizován od roku 2019. Finanční příspěvek hradí 50 % skutečně vynaložených přímých nákladů na nákup a zprovoznění chladicího zařízení (bez DPH, na jejíž odpočet žadatel – plátc DPH uplatnil nárok), nejvýše však může příspěvek činit 40 000 Kč.

6.1.2.2. Podpora lokálního trhu s ulovenou zvěří a produkty ze zvěřiny

Hlavním nástrojem pro podporu zvýšení lokálního objemu obchodu se zvěřinou a zvěřinovými produkty je budování sítě lokálních bouráren a distribučních míst pro obchod se zvěřinou.

6.1.2.3. Informační kampaně pro zvýšení biosecurity lovců

Hlavním nástrojem pro dosažení tohoto cíle jsou informační kampaně realizované různými druhy informačních kanálů. Jedná se o materiály publikované na webových stránkách státních institucí (např. <https://www.svscr.cz/zdravi-zvirat/africky-mor-prasat-amp/> African swine fever | EFSA), nebo vědecko-výzkumných institucí a soukromých subjektů (<https://www.vulhm.cz/jak-muzeme-efektivne-bojovat-s-africkym-morem-prasat/>, <https://www.africkymorprasat.cz/>). Důležitou součástí je pořádání kontaktních setkání a seminářů s místními lovci.

6.1.3. Včasná diagnostika nákazy

Důsledné a celoplošné provádění pasivního monitoringu v populaci prasat divokých a v chovech domácích prasat je klíčem k včasnému zachytu nákazy na území ČR.

6.1.3.1. Pasivní monitoring

Rozsah monitoringu je každoročně stanoven ÚVS SVS v Metodice kontroly zdraví a nařízené vakcinace, kterou jako opatření obecné povahy vydává MZe.

Na celém území probíhá od roku 2014 - provádí se virologické vyšetření všech nalezených uhynulých divokých prasat na celém území ČR včetně prasat divokých sražených dopravním prostředkem.

V chovech domácích prasat (na celém území ČR probíhá od roku 2017) se virologicky vyšetřují všechny prasnice, které zmetaly nebo porodily málo životaschopná selata, náhlé úhyny jednotlivých kusů prasat ve věkové kategorii od odstavu do dospělosti v případě, že není jasná příčina úhynu, hromadné úhyny bez jasné příčiny, všechna nemocná nebo uhynulá prasata s příznaky vyvolávající podezření na AMP.

6.1.3.2. Nálezné - vzorkovné

V souladu s MKZ je lovcům/nálezčům na celém území ČR vypláceno nálezné (nalezené uhynulé prase divoké/prase divoké sraženo dopravním prostředkem). Nálezné je podmíněno zajištěním odběru vzorku a jeho předání k laboratornímu vyšetření. Výše příspěvku za nálezné je každoročně stanovená v MKZ.

6.1.4. Ochrana území ČR před zavlečením nákazy

1. Vyšetřování vzorků v rámci pasivního monitoringu - stanoveno MKZ.
2. Motivace mysliveckých sdružení (nálezné, informační letáky, přednášky) k vyššímu lovu prasat divokých.

3. **Snižování populace prasat divokých – MVO s celostátní platností nařizuje celoroční intenzivní lov prasat divokých bez ohledu na věkovou kategorii a pohlaví s možností využití některých nepovolených způsobu lovu, např.:**
- lov pomocí zdrojů umělého osvětlení,
 - lov na honebních pozemcích, na kterých současně probíhá sklizeň zemědělských plodin, a na sousedních pozemcích ve vzdálenosti do 200 m od hranice těchto pozemků,
 - střelením v odchyťových zařízeních krátkou nebo dlouhou kulovou zbraní s energií v 0 metrech vyšší než 300 J,
 - odlovem kňoura a bachyně na společných lovech s možností lovu jednotnou střelou z brokové zbraně.
4. Informovanost veterinárních lékařů, veřejnosti a chovatelů (informační letáky, webové aplikace, školení).
5. Zákaz dovozu těl ulovené zvěře z čeledi prasatovití, části těl z této zvěře nebo vedlejší živočišné produkty z této zvěře ke zhotovení loveckých trofejí, pokud byla ulovena v oblastech, které jsou uvedené v Příloze I nebo II nařízení (EU) 2023/594 – MVO s celostátní platností.
6. Zákaz přemísťování prasat divokých na území ČR, zákaz jejich vývozu nebo dovozu do ČR - MVO s celostátní platností.
7. Možnosti využití oplocení ve vytipovaných oblastech s využitím přirozených nebo umělo vytvořených bariér (řeka, silnice, oplocení kolem silnic), instalace elektrických a pachových ohradníků.
8. Přeshraniční spolupráce s okolitými státy a včasná informovanost o výskytu nákazy.

6.1.5. Ochrana chovů domácích prasat

1. Informovanost chovatelů (školení, letáky, webové aplikace).
2. Státní veterinární dozor v chovech, který je plánovaný na základě analýzy rizika. Frekvenci kontrol každoročně stanovuje Ústřední veterinární správa SVS ve Víceletém plánu kontrol. Kontroly provádějí krajské veterinární správy.
3. Pasivní monitoring - viz bod včasná diagnostika nákazy.
4. Zákaz krmení domácích prasat odpady se stravovacích zařízení nebo kuchyňskými odpady - MVO s celostátní platností.
5. Zákaz krmení chovaných prasat zelenou pící a zákaz stlát stelivem (sláma), pokud tyto komodity pocházejí z oblastí, které jsou uvedené v Příloze I nebo II nařízení (EU) 2023/594 – MVO s celostátní platností.
6. Biologická bezpečnost chovů – zamezení kontaktu chovaných prasat s volně žijícími prasaty: dodržování požadavků stanovených národní legislativou a evropskou legislativou. Využití systému BIOCHECK při provádění kontrol biologické bezpečnosti v chovech. Systém slouží pro hodnocení úrovně biologické bezpečnosti chovů.

6.1.5.1 Vnitrostátní legislativní rámec

Zákon č. 166/1999 Sb. o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů – povinnosti chovatelů týkající se ochrany chovů domácích prasat před volně žijícími prasaty jsou stanovené:

- § 4 odst. 1 písm. c) – chovatel je povinen bránit vzniku a šíření nákaz a jiných onemocnění zvířat a plnit povinnosti stanovené tímto zákonem nebo na jeho základě k tlumení těchto nákaz nebo jiných onemocnění zvířat.
- § 5 odst. 1 písm. b) – chovatel hospodářských zvířat je povinen v případě nebezpečí zavlečení nákazy nebo nemoci přenosné ze zvířat na člověka zřídit, popřípadě umístit prostředky sloužící k ochraně proti nákazám a nemocem přenosným ze zvířat na člověka a dbát o jejich řádnou funkci.

Vyhláška č. 176/2023 Sb. o zdraví zvířat a jeho ochraně a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činností - povinnosti chovatelů týkající se ochrany chovaných prasat před volně žijícími prasaty jsou stanovené:

- § 2 odst. 1 písm. f) – chovatelé chrání zvířata před nákazami, nemocemi přenosnými ze zvířat na člověka, jinými onemocněními a škodlivými vlivy a činí opatření k ochraně chovu před zavlečením nákaz zvířaty, lidmi, předměty a materiály, které mohou být nositeli původců nákaz,
- § 3 - chovatelé prasat zřídí trvalé souvislé oplocení všech
 - a) staveb určených k chovu prasat,
 - b) pomocných staveb a pozemků sloužících ke skladování krmiva a steliva pro prasata a
 - c) pozemků, na které mají chovaná prasata přístup; tyto pozemky chovatelé prasat oplotí nejméně dvojitým plotem, přičemž vzdálenost mezi oběma ploty musí být nejméně 50 cm; vnitřní plot může být nahrazen funkčními mechanickými zábranami nebo funkčním elektrickým ohradníkem.
- § 4 odst. 1 písm. a) - chovatelé, kteří jako podnikatelé chovají hospodářská zvířata pro účely podnikání, chrání chovy před nebezpečnými nákazami zvířat umístěním vhodných zařízení, která zabraňují průniku volně žijících zvířat (například zasíťováním otvorů, umístěním sítí, plašičů).

6.1.5.2 Evropský legislativní rámec

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429 ze dne 9. března 2016 o nákazách zvířat a o změně a zrušení některých aktů v oblasti zdraví zvířat – povinnosti chovatelů týkající se ochrany chovaných prasat před volně žijícími prasaty jsou stanovené:

- článek 10

Prováděcího nařízení Komise (EU) 2023/594 ze dne 16. března 2023, kterým se stanoví zvláštní opatření k tlumení afrického moru prasat a zrušuje prováděcí nařízení (EU) 2021/605.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/687 ze dne 17. prosince 2019, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429, pokud jde o pravidla pro prevenci a tlumení určitých nákaz uvedených na seznamu, v platném znění.

C/2023/1504 Pokyny týkající se prevence, tlumení a eradikace afrického moru prasat v Unii ze dne 18. 12. 2023.

6.1.5.3 Stanovení a koordinace postupů při podezření nákazy

V případech podezření na AMP je chovatel povinen informovat ošetřujícího soukromého veterinárního lékaře (SVL) nebo místně příslušnou krajskou veterinární správu (KVS). KVS na podezřelém hospodářství provede kontrolu, vyšetří podezřelá nebo uhynulá zvířata, v případě potřeby odebere vzorky k laboratornímu vyšetření, zahájí epizootologické šetření a poučí chovatele o povaze AMP.

Chovateli může na místě nařídit předběžná opatření v souladu s § 13 zákona č. 166/1999 Sb.):

- držet zvířat vnímavá na AMP na jejich ustájovacích místech a odděleně od zvířat podezřelých a zakázat přemísťování zvířat z hospodářství nebo do hospodářství,
- pořídit soupis zvířat vnímavých na AMP, která jsou v hospodářství, a vedení a průběžné aktualizování soupisu zvířat uhynulých, nakažených nebo podezřelých,
- omezit zacházení s živočišnými produkty, krmivy živočišného původu, předměty, materiály a látkami, které mohou být nositeli původců AMP
- určit způsob a pravidla použití vhodných dezinfekčních prostředků u vchodů a východů z míst, v nichž jsou ustájena zvířata vnímavá na AMP
- poražení nebo utracení zvířete k diagnostickým účelům

Pokud je AMP vyloučeno, KVS ukončí výše uvedená opatření.

Všechny výsledky laboratorních vyšetření divokých a domácích prasat a kontrol provedených na hospodářstvích jsou vkládány do Odborného informačního systému Státní veterinární správy (OIS SVS).

SVS pravidelně poskytuje informace o nálezové situaci ve vztahu k AMP v ČR a v zahraničí zainteresovaným složkám jako je např. MZe, Veterinární univerzita, Státní veterinární ústavy, Českomoravská myslivecká jednota, Svaz chovatelů prasat, Vojenská veterinární služba, Komora veterinárních lékařů.

6.1.5.4 Spolupráce s ostatními členskými státy

Spolupráce, informovanost a sdílení zkušeností se sousedními státy - organizování pravidelných jednání s Polskem, Německem nebo Slovenskem.

Poskytování aktuálních informací členskými státy a Evropské komisi o vývoji situace v ČR na Stálém výboru pro rostliny, zvířata, potraviny a krmiva.

6.1.5.5 Informační kampaň a osvěta

Nezbytná je informovanost jak veřejnosti, tak chovatelů, myslivců, veterinárních lékařů o AMP.

SVS informuje a pravidelně aktualizuje informace o nálezové situaci s ohledem na AMP na svých internetových stránkách: [Africký mor prasat \(AMP\) – aktuální informace – Státní veterinární správa](#). Informace chovatelům, myslivcům nebo soukromým veterinárním lékařům o aktuální nálezové situaci AMP jsou předávány i při výkonu státního veterinárního dozoru.

SVS se zúčastňuje jednání, konferencí, školení, které jsou organizovány chovateli prasat, nebo mysliveckou společností, nebo SVS, kde prezentuje a informuje o aktuální nálezové situaci AMP a rizicích.

Informační materiály k problematice AMP jsou dostupné na internetových stránkách SVS: [Informační letáky a samolepky AMP – Státní veterinární správa](#).

6.2. V případě výskytu AMP

6.2.1. Tlumení a eradikace nákazy

V případě potvrzení AMP na území ČR je neprodleně vymezeno pásmo infekce - stanoveno v MVO, které vydává místně příslušná KVS.

Bezprostředně po potvrzení nákazy zahrnují MVO pro uživatele honiteb nebo pro oprávněných účastníků lovu nacházejících se v pásmu infekce zejména následující opatření:

- a) zákaz lovu volně žijící zvěře
- b) zákaz krmení a vnaďení volně žijících prasat
- c) vybudování a vybavení svozného místo
- d) aktivní vyhledávání uhynulých volně žijících prasat a prasat sražených dopravními prostředky (kadáver označit plombou, oznámit polohu kadáveru příslušné KVS a asanačnímu podniku, ke kadáveru přiložit úplně a správně vyplněný lístek o původu zvěře, který slouží jako objednávka laboratorního vyšetření, odběr vzorku je proveden ÚVL v AP)

Lov zvěře včetně prasat divokých je povolen až po poklesu epidemiologické fáze nákazy. Lovit mohou pouze lovci proškolení SVS (online forma - školení je dostupné na internetových stránkách SVS, prezenční forma) o zásadách biologické bezpečnosti. **Požadavky na biologickou bezpečnost při lovu volně žijících prasat jsou:**

6.2.1.1. Uzavřené pásmo II

- při manipulaci s uloveným kusem používat osobní ochranné pomůcky (např. jednorázové rukavice),
- ulovený kus označit plombou,
- ulovený kus spolu s orgány přemístit na místo, které je vybaveno vhodným zařízením pro uložení ulovené zvěře k další manipulaci (podrobnosti stanovují mimořádná veterinární opatření), provést odběr vzorku k laboratornímu vyšetření na AMP,
- každý ulovený kus je laboratorně vyšetřen na AMP (virologicky), celý ulovený kus spolu s orgány musí být skladován odděleně od ostatních kusů ulovené volně žijící zvěře do okamžiku obdržení výsledků vyšetření na AMP,
- je-li laboratorní vyšetření nevyhovující, musí být celé tělo pozitivního zvířete neškodně odstraněno v asanačním podniku (dále též „AP“) stejně jako nalezená uhynulá prasata (podle pokynů KVS SVS), možnost likvidace v AP i ulovených kusů s negativním výsledkem na AMP pokud se tak lovec rozhodne,
- v případě, že je v zařízení při uložení ulovené zvěře mimo pozitivního prasete divokého ještě další ulovená zvěř, musí být rovněž neškodně odstraněna v asanačním podniku (platí i pro jiné druhy zvěře než prasata divoká) a musí být provedena dezinfekce celého zařízení,
- uživatel honitby nebo oprávněný lovec oznámí místo uskladnění a způsob využití prasete divokého uloveného v uzavřeném pásmu II elektronickým podáním prostřednictvím informačního systému SVS.

6.2.1.2. Uzavřené pásmo I

- při manipulaci s uloveným kusem používat osobní ochranné pomůcky (např. jednorázové rukavice),
- ulovený kus označit plombou,

- ulovený kus spolu s orgány přemístit na vhodné místo k další manipulaci (podrobnosti stanovují mimořádná veterinární opatření), provést odběr vzorku k laboratornímu vyšetření na AMP,
- každý ulovený kus je laboratorně vyšetřen na AMP (virologicky),
- je-li laboratorní vyšetření nevyhovující, musí být celé tělo pozitivního zvířete neškodně odstraněno v AP stejně jako nalezená uhynulá prasata (podle pokynů KVS SVS),
- v případě, že tělo nebo orgány kusů s pozitivním výsledkem přišly do styku s jinými těly nebo orgány, musí být také neškodně odstraněny v asanačním podniku.

6.2.1.3. Monitoring AMP

Rozsah monitoringu reaguje na vývoj nálezové situace v ČR a je stanoven ÚVS v MKZ, kterou jako opatření obecné povahy vydává MZe.

Aktivní monitoring

V oblastech stanovených mimořádnými veterinárními opatřeními v souvislosti s výskytem AMP je nařízeno uživatelům honiteb nebo oprávněným účastníkům lovu provádění aktivního vyhledávání uhynulých nebo sražených prasat divokých, všechna nalezená nebo sražená prasata divoká se virologicky vyšetřují na AMP.

Všetchna ulovená prasata divoká se virologicky vyšetřují na AMP. Zvířata jsou k lidské spotřebě uvolněna až po obdržení vyhovujícího výsledku vyšetření.

Nálezné, zvýšené nálezné, zástřelné, zvýšené zástřelné - vzorkové

V souladu s MKZ je v oblastech vymezených MVO (pásmo infekce, uzavřené pásmo II a I) lovcům/nálezčům vypláceno nálezné nebo zvýšené nálezné v oblastech nově zařazených do uzavřeného pásma II po dobu 30 dní (nalezené uhynulé prase divoké/prase divoké sraženo dopravním prostředkem), dále zástřelné (ulovené prase divoké) nebo zvýšené zástřelné (ulovené bachyně s hmotností nad 80 kg). Vzorkové je podmíněno zajištěním odběru vzorku a jeho předání k laboratornímu vyšetření. Výše příspěvku za vzorkové je každoročně stanovována v MKZ.

6.2.1.4. Další opatření

Spolupráce s Policií ČR - využití střelců Policie ČR při lovu v uzavřených pásmech na základě dohody mezi MZe a Ministerstvem vnitra. Nutno zvážit efektivitu tohoto způsobu (lokální výskyt x plošný výskyt nákazy).

Monitoring populace prasat divokých drony s termovizí – využití ve vybraných oblastech uzavřeného pásma II nebo I ve spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou v Praze a Výzkumným ústavem lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i. Na základě výsledků monitoringu zvýšit odlov v dané oblasti a zaměřit se dospělé samice.

Monitoring populace prasat divokých fotopastmi – instalace ve vybraných oblastech uzavřeného pásma II nebo I ve spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou v Praze a Výzkumným ústavem lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i. Na základě výsledků monitoringu zvýšit odlov v dané oblasti a zaměřit se dospělé samice.

Vytvoření bílé zóny - vybraná oblast, kde se výrazně sníží populace prasat divokých/cílem je depopulace.

Prohledávání honiteb ve spolupráci se studenty – využití studentů středních a vysokých škol k vyhledávání uhynulých prasat divokých ve vybraných oblastech uzavřeného pásma II a I a zároveň spojeno s osvětovou činností.

Povolení použití psů při společných lovech prasat divokých – na základě žádosti uživatele honiteb a po splnění požadovaných podmínek může krajská veterinární správa povolit použít

lovecky upotřebitelné psy na společných lovech prasat divokých v uzavřeném pásmu II, jedná se o tzv. sanitární odstřel.

Podmínky pro povolení jsou uvedené v žádosti:

- sanitární odstřel lze provést v honitbě, která se nachází minimálně 5 km od místa, kde byl v posledních 3 měsících laboratorně diagnostikovaný pozitivní případ AMP u volně žijících prasat a nesousedí s honitbami v uzavřeném pásmu I AMP.
- v honitbě byl vykonáván individuální lov, z ulovených kusů byly odevzdávány vzorky na vyšetření AMP.
- v posledních 3 měsících byl v honitbě vykonáván pasivní monitoring – vyhledávání uhynulých volně žijících prasat byly odevzdávány vzorky na vyšetření AMP.
- sanitárního odstřelu se bude účastnit maximálně 30 proškolených lovců SVS a 6 psů a potřebný počet honců proškolených organizátorem sanitárního odstřelu.
- Používání psi musí být lovecky upotřebitelní, nesmí se pohybovat volně vyjma volného pohybu souvisejícího s výkonem odstřelu.
- Uživatel honitby pro manipulaci a svoz ulovených volně žijících prasat na místo skladování do výsledku vyšetření na AMP vyčlení jeden dopravní prostředek, který po ukončení svozu neprodleně vyčistí a vydezinfikuje a osoby, které pro manipulaci s ulovenými volně žijícími prasaty použijí jednorázové nebo čistitelné osobní ochranné prostředky.
- Uživatel honitby zajistí, že jiná ulovená volně žijící zvíře bude svezena jiným dopravním prostředkem, v případě svozu s ulovenými volně žijícími prasaty se s ní zachází v souladu s platnými MVO.
- V případě potvrzení pozitivního výsledku laboratorního vyšetření na AMP u uloveného volně žijícího prasete musí být všechna další těla a části těl ulovené volně žijící zvíře svezené jedním dopravním prostředkem neškodně odstraněná v asanačním podniku bez ohledu na místo nebo místa skladování do výsledku vyšetření.
- Uživatel honitby do 3 dnů po ukončení sanitárního odstřelu odešle na KVSL na epodateln@svscr.cz, informaci o průběhu sanitárního odstřelu na formuláři, který bude přílohou rozhodnutí o povolení sanitárního odstřelu.

Oplocení: elektrický ohradník, pachový ohradník, pevný plot - v souladu se zákonem č. 166/1999 Sb. o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů může SVS nařídit v případě potřeby instalaci zábran k omezení migrace divokých prasat prostřednictvím MVO. Případně je možné využít při vymezování pásem stávající oplocení.

Zemědělská výroba - možnost ponechání plodin pro udržení prasat divokých v postižených oblastech. Vytipování lokalit, kde lze ponechat vybrané plodiny pro udržení prasat v oblasti (zejména kukuřice, jiné plodiny jako sója, pšenice jsou méně vhodné) – SVS může nařídit prostřednictvím MVO.

Pohyb osob - omezení pohybu osob na určitém území z důvodu rušení zvíře. Informační plakáty o omezení nebo zákazu vstupu do honitby – SVS může nařídit prostřednictvím MVO.

6.2.2. Stanovení a koordinace postupů při výskytu nákazy

6.2.2.1. V případě pozitivního výsledku vyšetření u prasete domácího

- rozhodnutí o nařízení MVO pro chovatele prasat (viz a § 54 odst. 1 písm. b), d), l), m), odst. 2 písm. a) a odst. 3 zákona č. 166/1999 v platném znění (veterinární zákon), za použití čl. 60 a 61 Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/429 o nákazách zvířat a o změně a zrušení některých aktů v oblasti zdraví zvířat („právní rámec pro zdraví zvířat“) v platném znění, a čl. 11, 12, a 15 nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/687 ze dne 17. prosince 2019, kterým se doplňuje Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/429, pokud jde o pravidla pro prevenci tlumení určitých nálezů zvířat uvedených na seznamu,

- vymezení ochranného pásma a pásma dozoru,
- evidence všech výsledků v Odborném informačním systému SVS (dále též „OIS SVS“).

6.2.2.2. V případě pozitivního výsledku vyšetření u prasete divokého

- nařízení o MVO (stanovuje povinnosti pro uživatele honiteb, chovatelé prasat, obce) v souladu s národní a evropskou legislativou,
- vymezení pásma infekce, regionalizace
- evidence všech výsledků v OIS SVS.

6.2.2.3. Spolupráce s ostatními členskými státy

ÚVS hlásí všechny potvrzené případy AMP do mezinárodních systémů včasného hlášení (ADIS - EK, WAHIS - WOAHA).

Spolupráce, informovanost a sdílení zkušeností s okolními státy - organizování pravidelných jednání s Polskem, Německem nebo Slovenskem.

Poskytování aktuálních informací členským státům a Evropské Komisi o vývoji situace v ČR na Stálém výboru pro rostliny, zvířata, potraviny a krmiva.

6.2.2.4. Informační kampaň a osvěta – viz kapitola 6.1.5.5.

7. Harmonogram opatření

před potvrzením nálezů:

- MVO s celorepublikovou platností, které nařizuje celoroční lov prasat divokých bez ohledu na pohlaví a věkovou kategorii, povoluje zakázané způsoby lovu, zakazuje přemísťování prasat divokých
- informační kampaň
- pasivní monitoring AMP
- pravidelné kontroly UH a hospodářství s domácími prasaty s ohledem na rizikovou analýzu
- přeshraniční spolupráce, sdílení zkušeností s jinými členskými státy

po potvrzení nálezů v populaci prasat divokých:

7.1. Pásmo infekce

- vymezení oblastí, omezení vstupu do postižené oblasti, označení oblasti výstražnými cedulemi
- **regulace lovu** (na začátku zákaz lovu veškeré zvěře)
- určení svazného místa pro umístění kadáverů
- školení lovců a UH o biologické bezpečnosti při manipulaci s kadávery divočáků a při lovu
- **aktivní vyhledávání kadáverů prasat divokých**
- dodržování biologické bezpečnosti při manipulaci s kadávery prasat divokých
- laboratorní vyšetření na AMP
- soupis všech chovatelů domácích prasat
- úřední kontroly v chovech domácích prasat

- zvýšení opatření biologické bezpečnosti v chovech domácích prasat
- zákaz přemísťování domácích prasat z pásma infekce a do pásma (okrem přemístění k okamžité porážce)
- poražení domácích prasat nepodnikajícími fyzickými osobami
- zákaz přemísťování produktů živočišného původu

7.2. Opatření pro uzavřené pásmo I

- vymezení oblasti
- školení lovců a UH o biologické bezpečnosti při manipulaci s kadávery divočáků a při lovu
- aktivní vyhledávání kadáverů prasat divokých
- dodržování biologické bezpečnosti při manipulaci s kadávery prasat divokých a s ulovenými prasaty divokými
- laboratorní vyšetření na AMP
- stanovené podmínky pro skladování a zacházení se zvěřinou
- úřední kontroly v chovech domácích prasat v souladu s nařízením (EU) 2023/594
- zvýšení opatření biologické bezpečnosti v chovech domácích prasat
- přemístění domácích prasat z pásma s veterinárním osvědčením
- přemístění domácích prasat do pásma ohlásit
- stanovené podmínky pro zacházení s produkty živočišného původu
- informační kampaň

7.3. Opatření pro uzavřené pásmo II

- vymezení oblasti
- **regulace lovu** (omezené použití loveckých psů při společných lovech prasat divokých v oblastech nově zařazených do uzavřeného pásma)
- sanitární odstřel – možnost použití loveckých psů při společných lovech prasat divokých po splnění požadovaných podmínek stanovených KVS SVS – oblasti, kde se nákaza vyskytuje delší dobu a kde nejsou potvrzené pozitivní případy AMP
- určení svozného místa pro umístění kadáverů
- školení lovců a UH o biologické bezpečnosti při manipulaci s kadávery divočáků a při lovu
- aktivní vyhledávání kadáverů prasat divokých
- dodržování biologické bezpečnosti při manipulaci s kadávery prasat divokých a s ulovenými prasaty divokými
- laboratorní vyšetření na AMP
- stanovené podmínky pro skladování a zacházení se zvěřinou
- úřední kontroly v chovech domácích prasat v souladu s nařízením (EU) 2023/594
- zvýšení opatření biologické bezpečnosti v chovech domácích prasat
- přemístění domácích prasat z pásma s veterinárním osvědčením
- přemístění domácích prasat do pásma ohlásit
- stanovené podmínky pro zacházení s produkty živočišného původu
- informační kampaň

8. Posouzení případných významných negativních účinků loveckých činností na druhy a stanoviště chráněné podle příslušných pravidel Unie v oblasti životního prostředí

Ačkoliv je prase divoké přirozenou součástí našich ekosystémů a má v nich definované místo, s jeho rostoucí početností nabývají na významu negativní vlivy jeho působení, včetně vlivů, které mohou mít dopad na stav ekosystémů a jejich složek, zejm. v důsledku nadměrného poškozování nelesních přírodních stanovišť rytím, zvýšené predace larev v zemi se vyvíjejícího hmyzu, predace vajec na zemi hnízdících ptáků, konzumace oddenků, hlíz a cibulek rostlinných druhů, omezování přirozené obnovy dubových porostů konzumací žaludů aj. (Hladíková et al., 2008; Drimaj et al., 2015; Kolibáč et al., 2015). Při současné početnosti prasete divokého lze tak jeho redukci v obecné rovině považovat za činnost, která přispívá k plnění národní a unijní legislativy v oblasti ochrany přírody (zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů a směrnice 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, tzv. směrnice „o stanovištích“, a směrnice 2009/147/ES o ochraně volně žijících ptáků, tzv. směrnice „o ptácích“) a ochraně biodiverzity. I když lze snižování stavu prasete divokého považovat z výše uvedených environmentálních hledisek za prospěšné, jeho sekundární vlivy mohou mít negativní dopad na zájmy ochrany přírody, např. v důsledku rušení druhů, poškozování přírodních stanovišť nevhodným umístěním odchytových zařízení či újedišť. Intenzita takových dopadů závisí na způsobu jeho provádění, a to v kontextu konkrétní lokality, kde je prováděno. Proto lze doporučit před vlastním přistoupením k redukci (odlovu) prasete divokého či provádění souvisejících činností (např. zakládání újedišť, instalace odchytových zařízení) konzultaci s příslušnými orgány ochrany přírody za účelem identifikace možných střetů dotčené činnosti se zájmy ochrany přírody a volby takových postupů, při kterých budou dopady činnosti na zájmy ochrany přírody v území minimalizovány.

V této souvislosti je třeba zvláštní pozornost věnovat zejména:

8.1. Ochrana chráněných území

(zvláště chráněná území, lokality soustavy Natura 2000 a smluvně chráněná území) – odlov prasete divokého a související činnosti by měly být prováděny způsobem, který neohrožuje dosahování cílů ochrany chráněného území – např.:

újediště by měla být umisťována tak, aby nedocházelo k poškozování chráněných přírodních stanovišť a biotopů chráněných druhů či k nadměrné predaci jedinců chráněných druhů v důsledku shromažďování prasat v místech jejich výskytu;

vlastní odlov by měl být provádět způsobem, aby s ním spojené rušení nemělo dopad na stav populací chráněných druhů (viz též níže „předcházení rušení citlivých významných druhů“ a „ochrana významných shromaždišť a zimovišť vodních ptáků“);

8.2. Předcházení rušení citlivých významných druhů

(s relativně méně početnými populacemi, koloniální druhy, kde v důsledku rušení může dojít k ovlivnění podstatné části populace daného druhu) - v případě odlovu prasete divokého v místech výskytu jedinců daných druhů je žádoucí

vlastní odlov by měl být provádět způsobem, aby s ním spojené rušení nemělo dopad na stav populací uvedených druhů (např. přednostním směřováním lovu do mimo hnízdního období případně do mimo další z pohledu rušení daných druhů významná období roku (zimní období); volba způsobu lovu minimalizující riziko dopadu lovu na hnízdní úspěšnost daných druhů, popř. jejich přežívání);

8.1.1. Druhy citlivé na rušení v hnízdním období

– zejména dravci (sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*), luňák hnědý (*Milvus milvus*), luňák červený (*Milvus migrans*), včelojed lesní (*Pernis apivorus*), orli); čáp černý (*Ciconia nigra*),

jeřáb popelavý (*Grus grus*), výr velký (*Bubo bubo*), tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*), tetřívek obecný (*Lyrurus tetrix*), jeřábek lesní (*Tetrastes bonasia*), koloniálně hnízdící druhy (např. kvakoš noční (*Nycticorax nycticorax*), rybáci, racci); Druhy citlivé na rušení v zimním období – zejména tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*), tetřívek obecný (*Lyrurus tetrix*), jeřábek lesní (*Tetrastes bonasia*)

8.2. Ochrana druhů proti predaci prasetem

jejichž populace mohou být ohroženy predací ze strany prasete divokého: aktivity související s vlastním lovem prasete divokého, např. zakládání újedišť, instalace odchyťových zařízení je potřebné směřovat do míst mimo významná místa výskytu

8.2.1 Druhy, jejichž populace mohou být ohrožené predací ze strany prasete divokého

- ochranářsky významné druhy hmyzu (např. roháč obecný), rostlin (např. různé druhy prstnaticů) či na zemi hnízdících ptáků (např. tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*), tetřívek obecný (*Lyrurus tetrix*), jeřábek lesní (*Tetrastes bonasia*), jeřáb popelavý (*Grus grus*), výr velký (*Bubo bubo*), motáci, lelek lesní (*Caprimulgus europaeus*))

8.3. Ochrana významných shromaždišť a zimovišť vodních ptáků

v případě odlovu prasete divokého v místech významných shromaždišť a zimovišť vodních ptáků je žádoucí

provádět odlov způsobem, aby nebyla ohrožena funkčnost daného shromaždiště či zimoviště, např. provádět odlov mimo dobu shromažďování a zimování ptáků, provádět odlov způsobem, který nevede k opuštění vodní plochy shromažďujícími se a zimujícími ptáky.

V případě, že jsou odlovem prasete divokého a souvisejícími činnostmi dotčeny limity zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (např. základní a bližší podmínky ochrany zvláště chráněných území, základní podmínky ochrany zvláště chráněných druhů), je realizace daných činností podmíněna vydáním příslušného správního aktu ze strany příslušného orgánu ochrany přírody.